แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
รอบการประเมินที่ ๒/๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ เม.ย. ๒๕๖๖ – ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๖
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ชื่อ-นามสกุล นางสาวเบญจมาศ ธาตุชัย **ตำแหน่ง** นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
กลุ่ม/ฝ่าย วิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
หัวข้อการพัฒนา การใช้ผลวิเคราะห์ดินเพื่องานพัฒนาที่ดินสำหรับงานด้านวิชาการ รุ่น ๒/๒๕๖๖
สถานที่ สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน **วันที่** ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๖
วิทยากร/ผู้ให้ความรู้ นายรัตนชาติ ช่วยบุดดา นางปราณี จอมอุ่น นางชนิดา จรัญวรพรรณ นายสุรเชษฐ์ นาราภัทร นางชนิดา เกิดชนะ และนายจิราวุฒิ เวียงวงษ์งาม
หน่วยงานที่จัดอบรม ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

สรุปสาระสำคัญ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการตรวจสอบดินและการแปรผลวิเคราะห์ดินทางการเกษตร

๒. สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการนำผลวิเคราะห์ดินไปใช้กับงานวิจัยเพื่อการพัฒนาที่ดินได้อย่างถูกต้อง

บทนำ

หลักสูตรการใช้ผลวิเคราะห์เพื่องานพัฒนาที่ดินเบื้องต้นนี้ มีทั้งหมด ๕ บท

๑. ความสำคัญของการวิเคราะห์ดิน

๒. การเก็บตัวอย่างดิน น้ำ พืช ปุ๋ยและสิ่งปรับปรุงดิน

๓. การใช้ประโยชน์จากผลวิเคราะห์ดิน

๔. แนะนำการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม การแปลผลและรายงานผลการวิเคราะห์ดิน

๕. แนะนำช่องทางการบริการวิเคราะห์ดิน

บทที่ ๑ ความสำคัญของการวิเคราะห์ดิน

การวิเคราะห์ดินจัดเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของกรมพัฒนาที่ดินในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ ได้แก่ เกษตรกร นักวิชาการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาและประชาชนทั่วไปโดยมีทั้งการบริการวิเคราะห์ดินในห้องปฏิบัติการ การวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่ และการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนามข้อมูลรายงานผลวิเคราะห์ดินที่ผู้รับบริการได้รับนั้น จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้

บทที่ ๒ การเก็บตัวอย่างดิน น้ำ พืช ปุ๋ยและสิ่งปรับปรุงดิน

๑. การเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์สำหรับการปลูกพืช เพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน ใช้เป็นแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ แนะนำการใช้ปุ๋ยและการจัดการดินที่เหมาะสม และการวิจัยทางการเกษตร ซึ่งตัวอย่างดินที่เก็บมาวิเคราะห์ต้องเป็นตัวแทนที่แท้จริงของที่ดินแปลงนั้น โดยเวลาที่เหมาะสมในการเก็บตัวอย่างดินคือ ควรเก็บหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว หรือก่อนเตรียมดินปลูก

๒. การเก็บตัวอย่างพืชเพื่อการวิเคราะห์ธาตุอาหาร เพื่อวินิจฉัยการขาดแคลนธาตุอาหารพืช เพื่อตรวจสอบระดับความเข้มข้นธาตุอาหารของพืชตลอดฤดูปลูก และเพื่อคาดคะเนการขาดธาตุอาหารและผลผลิตที่จะได้รับ โดยเก็บตัวอย่างเป็นระบบและเก็บจากบริเวณเล็กๆที่มีลักษระการขาดธาตุอาหารคล้ายคลึงกัน ขึ้นอยู่กับความสม่ำเสมอของการเจริญเติบโต ชนิดดิน สภาพพื้นที่ และค่าใช้จ่ายของการวิเคราะห์

๓. การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อการวิเคราะห์ทางการเกษตร เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของน้ำ

๔. การเก็บตัวอย่างปุ๋ยและสิ่งปรับปรุงดิน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวอย่างปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และตัวอย่างปูนทางการเกษตร

บทที่ ๓ การใช้ประโยชน์จากผลวิเคราะห์ดิน

๑. ใช้ในการสำรวจจำแนกดิน และประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน ต้องใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ ที่ประกอบด้วยคุณสมบัติเคมี คุณสมบัติทางกายภาพ และคุณสมบัติทางแร่วิทยาของดิน

๒. เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ต้องใช้ข้อมูล ๗ รายการ ได้แก่ ประเภทเนื้อดิน ความหนาแน่นอนุภาคดิน ความหนาแน่นรวมของดิน ความพรุนรวมของดิน สภาพนำน้ำของดินขณะอิ่มตัวด้วยน้ำ เสถียรภาพของเม็ดดิน อินทรียวัตถุในดิน ซึ่งทั้ง ๗ รายการมีความสัมพันธ์กัน สามารถใช้เป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพของวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำที่เลือกใช้ได้

๓. ใช้ในการปรับปรุงดินและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยใช้ชนิดปุ๋ยที่ถูกต้อง ประมาณพอเหมาะ ในเวลาที่เหมาะสม และตำแหน่งที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยโดยไม่จำเป็น พืชได้รับปุ๋ยในปริมาณทีเหมาะสม คุณภาพผลผลิตดี ปุ๋ยไม่ตกค้างในดินมากเกินไป ลดการชะล้างปุ๋ยลงในแหล่งน้ำ ไม่เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

๔. การวิเคราะห์ดินเพื่องานวิจัยเฉพาะด้าน โดยจะศึกษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ชนิดและปริมาณของธาตุอาหาร ศึกษาสมบัติทางเคมีและกายภาพของดินเบื้องต้น และศึกษาปัญหาเฉพาะด้าน

บทที่ ๔ แนะนำการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม การแปลผลและรายงานผลการวิเคราะห์ดิน

ผลวิเคราะห์ดินสามารถบอกศักยภาพและกำลังการผลิตของดิน ทราบถึงประมาณธาตุอาหารในดินที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ทราบความผิดปกติของดิน และเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือแนวทางการใส่ปุ๋ยให้เพมาะกับความต้องการของพืชที่ปลูก ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบเป็นแนวทางในการวางแผนการเพราะปลูกพืช ชนิดและพันธุ์พืช ประมาณและช่วงเวลาในการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม และการจัดการดินอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเหมาะสมกับศักยภาพของดินและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

บทที่ ๕ แนะนำช่องทางการบริการวิเคราะห์ดิน

ช่องทางการส่งตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ดิน ได้แก่ สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน, สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑-๑๒, สถานีพัฒนาที่ดิน ๗๗ จังหวัด, หมอดินอาสา และ เว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดิน LDD e-Service

(ลงนาม).....

(นางสาวเบญจมาศ ธาตุชัย)

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ